

Často kladené otázky k ospravedlňovaniu žiakov základných škôl

1) Aký je základný legislatívny rámec pre ospravedlňovanie žiakov v základných školách?

Ospravedlňovanie žiakov v základných školách je ustanovené v § 144 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) ďalej len „*školský zákon*“.

2) Čo znamená pojem referenčná hodnota a pomerná časť referenčnej hodnoty?

Referenčná hodnota je priemerný počet vymeškaných vyučovacích hodín na žiaka školy za školský rok. Je rozhodujúci pre určenie postupu riaditeľa školy, čiže ide o hodnotu počtu vyučovacích hodín rozhodujúcu pre určenie postupu riaditeľa školy. Ak celá škola (všetci žiaci z danej základnej školy) nepresiahne počas školského roka referenčnú hodnotu, môže riaditeľ školy určiť pre nasledujúci školský rok miernejší režim ospravedlňovania.

Pomerná časť referenčnej hodnoty je pomerný počet vymeškaných vyučovacích hodín na žiaka školy.

3) Kto a kde zverejňuje referenčnú hodnotu a pomernú časť referenčnej hodnoty ?

Referenčnú hodnotu aj pomernú časť referenčnej hodnoty zverejňuje ministerstvo školstva na svojom webovom sídle.

4) Čo znamená pojem miernejší režim v škole?

Ide o taký režim školy, v ktorom sa lekárske potvrdenie vyžaduje až pri vyššom počte vymeškaných vyučovacích hodín z dôvodu ochorenia.

5) Čo znamená pojem prísnejší režim v základnej škole?

Východiskom pre všetky základné školy je prísnejší režim.

Ide o taký režim školy, v ktorom sa lekárske potvrdenie vyžaduje už pri nižšom počte vymeškaných vyučovacích hodín.

6) Čo je dôvodom ospravedlniteľnej neprítomnosti žiaka základnej školy na výchove a vzdelávaní podľa školského zákona?

Podľa školského zákona sa za ospravedlniteľný dôvod neprítomnosti žiaka základnej školy na výchove a vzdelávaní považuje najmä:

- choroba,
- lekárom nariadený zákaz dochádzky do školy,
- mimoriadne nepriaznivé poveternostné podmienky,
- náhle prerušenie premávky hromadných dopravných prostriedkov,
- mimoriadne udalosti v rodine,
- alebo účasť dieťaťa alebo žiaka na súťažiach.

7) Aj úraz sa považuje za chorobu podľa tohto zákona?

Z pohľadu školy sa **úraz považuje za zdravotný dôvod**, a teda sa **rieši rovnako ako choroba kedy**:

- Žiak je neprítomný kvôli zdravotnému stavu.
- Potrebuje **lekárske potvrdenie** (napr. o PN alebo liečbe).
- Škola ho eviduje ako **ospravedlnenú neprítomnosť zo zdravotných dôvodov**.

8) Kedy sa nevyžaduje lekárske potvrdenie?

Lekárske potvrdenie sa nevyžaduje, ak neprítomnosť žiaka z dôvodu ochorenia alebo úrazu **nepresiahne určitý počet dní**. Ale pozor, škola **môže vyžadovať lekárske potvrdenie aj pri kratšej neprítomnosti**, ak:

- Ide o **časté alebo opakované absencie**,
- existuje podozrenie na **účelové ospravedlňovanie**.

9) Žiak má absenciu presahujúcu 100 hod. za polrok príslušného školského roka, každú ďalšiu absenciu musí doložiť už len lekársym potvrdením. Je toto ustanovenie v školskom poriadku školy nad rámec zákona ?

- V prípade, ak absencia žiaka nepresiahne trojnásobný počet hodín uvedený v učebnom pláne pre daný ročník, čiže nepresiahne 100 hodín, nie je potrebné lekárske potvrdenie.
- Ak počtom vymeskaných hodín 100 presiahne trojnásobný počet hodín uvedený v učebnom pláne pre daný ročník, je potrebné lekárske potvrdenie.

10) Má škola potrebu viesť evidenciu, v ktorom období aký režim ospravedlňovania uplatňovala? Ak áno, kde to má viesť?

V prípade zmeny režimu počas školského roka odporúčame školám evidovať, v ktorých obdobiach sa uplatňoval prísnejší a v ktorých miernejší režim, najmä kvôli spätnej kontrole ospravedlnených absencií.

11) Berú sa do úvahy pri výpočte referenčnej hodnoty ospravedlnené aj neospravedlnené hodiny?

Áno, do výpočtu referenčnej hodnoty sa berie súčet všetkých vymeskaných vyučovacích hodín. Je to priemerný počet všetkých vymeskaných vyučovacích hodín na žiaka školy za daný školský rok.

12) Môže sa riaditeľ školy rozhodnúť dobrovoľne pre prísnejší režim?

Áno, riaditeľ školy sa môže rozhodnúť pre prísnejší režim aj v prípade, ak počet vyučovacích hodín na ktorých sa žiaci nezúčastnili neprekročí v školskom roku referenčnú hodnotu.

13) Aké náležitosti je potrebné, aby si škola v školskom poriadku upravila v súvislosti s témou ospravedlňovania ?

V školskom poriadku je potrebné mať zapracované nasledovné náležitosti:

- podrobnosti o spôsoboch preukazovania dôvodov neprítomnosti, tak ako si ich škola nastaví,
- lehotu, v ktorej je zákonný zástupca alebo zástupca zariadenia povinný preukázať dôvody neprítomnosti. Do akého termínu je povinný rodič preukázať dôvod neprítomnosti, akým spôsobom a komu,
- podrobnosti o dokladoch/potvrdení preukazujúcich dôvody neprítomnosti.

14) Aké povinnosti má zákonný zástupca pri ospravedlňovaní žiaka?

Zákonný zástupca/ zástupca zariadenia /plnoletý žiak

- dbá o to, aby dieťa alebo žiak mali pravidelnú dochádzku do školy,
- aby dieťa/žiak pravidelne bezdôvodne nemeškalo,
- oznamuje škole bez zbytočného odkladu dôvod neprítomnosti žiaka,
- informuje školu o zmene zdravotnej spôsobilosti žiaka, jeho zdravotných problémoch alebo iných závažných skutočnostiach, ktoré by mohli mať vplyv na priebeh výchovy a vzdelávania,
- predkladá doklad preukazujúci dôvod neprítomnosti žiaka na výchovu a vzdelávaní v súlade so školským poriadkom.

15) Aké povinnosti má triedny učiteľ vo veci ospravedlňovania žiakov v základnej škole?

Triedny učiteľ

- spolupracuje so zákonnými zástupcami / zástupcami zariadení / plnoletými žiakmi, pedagogickými zamestnancami a odbornými zamestnancami,
- eviduje dochádzku a neprítomnosť žiakov na vyučovaní,
- vyžaduje ospravedlnenie neprítomnosti žiakov, ktoré uschováva do konca príslušného školského roka (31.8.),
- informuje včas plnoletého žiaka / zákonného zástupcu / zástupcu zariadenia alebo príslušného lekára, keď škola postupuje podľa § 144 ods. 13 a v prípade pochybnosti vyžaduje lekárske potvrdenie alebo iný doklad potvrdzujúci dôvod neprítomnosti,
- oboznamuje zákonných zástupcov / zástupcov zariadení / plnoletých žiakov so spôsobom ospravedlňovania neprítomnosti detí alebo žiakov na vyučovaní,
- navrhuje opatrenia súvisiace s porušením školského poriadku týkajúce sa ospravedlňovania neprítomnosti,
- preukázateľne oboznamuje zákonných zástupcov / zástupcov zariadení / plnoletého žiaka s nedostatkami súvisiacimi s ospravedlňovaním neprítomnosti.

16) Aké povinnosti má riaditeľ školy pri ospravedlňovaní žiakov v základnej škole?

Riaditeľ školy

- zodpovedá za vypracovanie a dodržiavanie školského poriadku, v ktorom si škola okrem iného má upraviť interné pravidlá ospravedlňovania, ktoré však musia byť v rámci príslušných ustanovení školského zákona,
- oznamuje príslušnému orgánu štátnej správy a obci, v ktorej má zákonný zástupca/zástupca zariadenia trvalý pobyt, ak zákonný zástupca / zástupca zariadenia nedbá o riadne plnenie povinného predprimárneho vzdelávania alebo povinnej školskej dochádzky, zodpovedá za zasielanie údajov o vymeškaných hodinách alebo vymeškaných vyučovacích dňoch, ak ide o MŠ, do centrálného registra podľa § 157 ods. 3 písm. a) dvadsiateho prvého bodu školského zákona (každý mesiac, najneskôr piaty deň kalendárneho mesiaca nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, za ktorý sa poskytujú),
- bezodkladne oznamuje zákonným zástupcom a zástupcom zariadenia, ktorý režim ospravedlňovania sa bude uplatňovať na škole, bezodkladne oznamuje regionálnemu úradu dodatočné určenie miernejšieho režimu (od 15. marca).

17) Akú úlohu má pri ospravedlňovaní Regionálny úrad školskej správy?

Regionálny úrad

- oznamuje plnenie referenčnej hodnoty a skutočnosti, či škola môže v školskom roku postupovať v miernejšom režime školám vo svojej územnej pôsobnosti (do 5 pracovných dní od oznámenia ministerstvom školstva),
- oznamuje škole vo svojej územnej pôsobnosti, ktorá začala spĺňať podmienky pre miernejší režim, že počas dvoch po sebe nasledujúcich mesiacov príslušného školského polroka presiahla pomernú časť referenčnej hodnoty (do 5 pracovných dní od oznámenia ministerstvom školstva).

18) Akú úlohu má pri ospravedlňovaní žiakov Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže?

Ministerstvo školstva

- zverejňuje referenčnú hodnotu a pomernú časť referenčnej hodnoty vymeškaných hodín na svojom webovom sídle,
- oznamuje regionálnym úradom plnenie referenčnej hodnoty vo vzťahu ku školám v ich územnej pôsobnosti a skutočnosti, či táto škola môže v nasledujúcom školskom roku postupovať v miernejšom režime (oznámi do 15. augusta príslušného školského roka),
- oznamuje regionálnym úradom že, škola v ich územnej pôsobnosti, ktorá začala spĺňať podmienky pre miernejší režim, počas dvoch po sebe nasledujúcich mesiacov príslušného školského polroka, v ktorom začala uplatňovať miernejší režim presiahla pomernú časť referenčnej hodnoty (oznámi do 25. dňa kalendárneho mesiaca nasledujúcom po dvojmesačnom posudzovanom období).